

บันทึก

เรื่อง หลักประกันของธนาคาร

๑. กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งมาโดยหนังสือที่ ฎ.๒๖๓๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสนอความเห็นในเรื่องต่อไปนี้

๒. กระทรวงการคลัง หารือว่า เนื่องด้วยสงครามคราวนี้ หลักประกันของธนาคารที่วางไว้เป็นประกันความปลอดภัยของประชาชนในธนาคารชนชั้นตรูถูกยึดถูกกักหมด จะถอน จะโอน จะขายก็ไม่ได้ ห้ามโดยสิ้นเชิง จึงเป็นปัญหาว่าตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พุทธศักราช ๒๔๘๐ ทางกรมจะเรียกให้วางใหม่ได้หรือไม่ ทั้งนี้ กระทรวงการคลังเห็นว่า ความมุ่งหมายในเรื่องหลักประกันของธนาคารนี้ก็เพื่อประสงค์ไม่ให้ผู้ฝากเงินเสียหายเกินไป ในเมื่อธนาคารล้มเลิกชำระบัญชี หรือถูกฟ้องล้มละลายจะได้นำเอาหลักประกันนั้นมาเฉลี่ยชำระหนี้ได้ กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการธนาคารวางหลักประกันมากน้อยตามจำนวนทุนของธนาคาร จึงจะประกอบกิจการธนาคารได้ เมื่อไม่วางหลักประกันหรือหลักประกันที่วางไว้หมดค่าไปนำมาใช้เป็นประกันหนี้ไม่ได้ก็เท่ากับไม่มีหลักประกัน ดำเนินกิจการธนาคารไม่ได้ น่าจะให้วางหลักใหม่จึงจะชอบด้วยกฎหมายและเจตนารมณ์

๓. คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องข้างต้นแล้ว ขอเสนอความเห็นดังนี้

พระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พ.ศ. ๒๔๘๐ มาตรา ๗ บัญญัติว่า "ธนาคารจะต้องมอบหลักประกันไว้กับรัฐบาลไทย จำนวนราคาหลักประกันนั้น สำหรับธนาคารที่มีทุนน้อยกว่าสามแสนบาท ต้องเป็นจำนวนห้าหมื่นบาท ทุนน้อยกว่าสี่แสนบาทต้องเป็นจำนวนเจ็ดหมื่นห้าพันบาท และธนาคารที่มีทุนตั้งแต่สี่แสนบาทขึ้นไป ต้องเป็นจำนวนหนึ่งแสนบาท หลักประกันนี้ธนาคารอาจเลือกเป็น (ก) เงินสด หรือ (ข) หลักทรัพย์ซึ่งรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย ในกรณีที่มอบหลักทรัพย์จะต้องตีราคาทรัพย์นั้นตามราคาตลาดในวันนำมามอบ และจะต้องรักษาราคาให้คงอยู่เท่าจำนวนนั้น"

ตามความในมาตรา ๗ ข้างบนนี้ หลักประกันซึ่งธนาคารจะต้องมอบไว้กับรัฐบาล อาจเป็นเงินสดหรือหลักทรัพย์ก็ได้ เพราะฉะนั้นปัญหาในเรื่องที่เสนอมาให้พิจารณาจึงอยู่ที่ว่า หลักประกันที่ธนาคารมอบไว้นั้นเป็นเงินสดหรือหลักทรัพย์

ปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลังที่ได้เชิญมาร่วมประชุมว่าการที่ธนาคารจะต้องมอบหลักประกันไว้กับรัฐบาลตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พ.ศ. ๒๔๘๐ นั้น ในทางปฏิบัติรัฐบาลยอมให้ธนาคารนำหลักประกันไปฝากไว้กับธนาคารในต่างประเทศได้ โดยมีเงื่อนไขว่าธนาคารจะถอนหลักประกันนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับ

ความยินยอมจากรัฐบาลก่อน และการฝากหลักประกันไว้กับธนาคารในต่างประเทศเช่นนี้บางทีก็ฝากในนามของกระทรวงการคลัง บางทีก็ฝากในนามของธนาคารเอง

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏดังกล่าข้างบน กรรมการร่างกฎหมายจึงเห็นว่า

(๑) ถ้าธนาคารได้มอบหลักประกันซึ่งเป็นเงินสดไว้กับกระทรวงการคลังแล้ว ภายหลังกระทรวงการคลังเอาเงินสดนั้นไปฝากไว้ในธนาคารหนึ่งธนาคารใดต่อไปดังนี้ เมื่อธนาคารได้มอบเงินสดไว้กับกระทรวงการคลังแล้ว ก็ถือว่าธนาคารได้ปฏิบัติตามการครบถ้วนตามที่กฎหมายบังคับไว้แล้ว โดยเหตุนี้ธนาคารจึงไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด ในการที่หลักประกันนั้นเกิดลดน้อยหรือหมดค่าไปในภายหลัง

(๒) ก. ถ้าธนาคารเอาเงินสดฝากไว้ในธนาคารหนึ่งธนาคารใดในนามของธนาคารเอง แล้วมอบเอกสารซึ่งแสดงว่าเงินสดนั้นมีอยู่ไว้กับกระทรวงการคลังเอกสารนั้นก็เป็นที่รัพย์ ซึ่งตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พ.ศ. ๒๔๘๐ ธนาคารจําต้องรักษาราคาทรัพย์ให้คงอยู่เท่าจำนวนในวันนำมามอบโดยเหตุนี้ธนาคารจึงต้องรับผิดชอบในการที่หลักทรัพย์นั้นเกิดลดน้อยหรือหมดค่าไปในภายหลัง

ข. ถ้าธนาคารเอาหลักทรัพย์ฝากไว้ในธนาคารหนึ่งธนาคารใด ไม่ว่าจะได้ฝากในนามของกระทรวงการคลัง หรือในนามของธนาคารเอง ธนาคารจําต้องรักษาราคาทรัพย์และต้องรับผิดชอบในการที่หลักทรัพย์นั้นเกิดลดน้อยหรือหมดค่าไปในภายหลังดังกล่ามาแล้วใน ก.

(ลงชื่อ) เดือน บุนนาค

(นายเดือน บุนนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๔๘๕